

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (šesti senat)

z dne 7. junija 2018*

„Predhodno odločanje – Pravosodno sodelovanje v civilnih zadevah – Haaški protokol iz leta 2007 – Pravo, ki se uporablja za preživninske obveznosti – Člen 4(2) – Sprememba običajnega prebivališča upravičenca – Možnost uporabe prava države novega običajnega prebivališča upravičenca, ki je *lex fori*, za nazaj – Obseg besedne zveze ‚če upravičenec od zavezanca ne more dobiti preživnine‘ – Primer, v katerem upravičenec ne izpolnjuje zakonskega pogoja“

V zadevi C-83/17,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Oberster Gerichtshof (vrhovno sodišče, Avstrija) z odločbo z dne 25. januarja 2017, ki je na Sodišče prispela 15. februarja 2017, v postopku

KP

proti

LO,

SODIŠČE (šesti senat),

v sestavi C. G. Fernlund (poročevalec), predsednik senata, J.-C. Bonichot in A. Arabadjiev, sodnika,

generalni pravobranilec: M. Szpunar,

sodni tajnik: A. Calot Escobar,

na podlagi pisnega postopka,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

- za nemško vlado T. Henze, M. Hellmann in J. Mentgen, agenti,
- za Evropsko komisijo M. Wilderspin in M. Heller, agenta,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 30. januarja 2018

izreka naslednjo

* Jezik postopka: nemščina.

Sodbo

- 1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 4(2) Haaškega protokola z dne 23. novembra 2007 o pravu, ki se uporablja za preživninske obveznosti, ki je bil v imenu Evropske skupnosti odobren s Sklepom Sveta 2009/941/ES z dne 30. novembra 2009 (UL 2009, L 331, str. 17, v nadaljevanju: Haaški protokol).
- 2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med mladoletnikom, KP, in njegovim očetom, LO, zaradi preživninskih zahtevkov.

Pravni okvir

Uredba (ES) št. 4/2009

- 3 Člen 3 Uredbe Sveta (ES) št. 4/2009 z dne 18. decembra 2008 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju sodnih odločb ter sodelovanju v preživninskih zadevah (UL 2009, L 7, str. 1) vsebuje splošne določbe o sodni pristojnosti v državah članicah v preživninskih zadevah.
- 4 Člen 15 te uredbe določa, da se pravo, ki se uporablja za preživninske obveznosti, v državah članicah, ki jih ta instrument zavezuje, določi v skladu s Haaškim protokolom.

Haaški protokol

- 5 Člen 3 Haaškega protokola, naslovljen „Splošno pravilo glede prava, ki se uporablja“, določa:
 - „1. Preživninske obveznosti ureja pravo države, v kateri ima upravičenec običajno prebivališče, razen če [Haaški protokol] določa drugače.
 2. Če se običajno prebivališče upravičenca spremeni, se od trenutka spremembe uporablja pravo države, v kateri ima upravičenec novo običajno prebivališče.“
- 6 Člen 4 tega protokola, naslovljen „Posebna pravila, ki omogočajo prednost določenim upravičencem“, določa:
 - „1. Naslednje določbe se uporabljajo za preživninske obveznosti:
 - a) staršev do njihovih otrok;
 - [...]
 2. Če upravičenec v skladu s pravom iz člena 3 od zavezanca ne more dobiti preživnine, se uporablja pravo sodišča.
 3. Pravo sodišča se uporablja ne glede na člen 3, če se je upravičenec obrnil na pristojni organ države, v kateri ima zavezanec običajno prebivališče. Če pa upravičenec na podlagi tega prava od zavezanca ne more dobiti preživnine, se uporabi pravo države, v kateri ima upravičenec običajno prebivališče.
 4. Če upravičenec na podlagi prava iz člena 3 ter odstavkov 2 in 3 tega člena od zavezanca ne more dobiti preživnine, se uporabi pravo države, katere državljanstvo imata oba, če to obstaja.“

Nemško pravo

- 7 Člen 1613 Bürgerliches Gesetzbuch (civilni zakonik, v nadaljevanju: BGB), naslovljen „Preživnina za nazaj“, določa:

„1. Upravičenec lahko za nazaj zahteva izpolnitev ali odškodnino zaradi neizpolnitve le od tedaj, ko je bil zavezanec zaradi uveljavljanja preživninskega zahtevka pozvan, naj sporoči podatke o svojih dohodkih in premoženju, ali od tedaj, ko je zavezanec prišel v zamudo ali je v zvezi s preživninskim zahtevkom nastopila litispendenca. [...]

2. Upravičenec lahko zahteva izpolnitev za nazaj, ne da bi veljala omejitev iz odstavka 1,

1. zaradi izredne potrebe, ki je izjemna (posebna potreba); [...]
2. za obdobje, v katerem preživninskega zahtevka ni bilo mogoče uveljavljati
 - a) iz pravnih razlogov ali
 - b) iz dejanskih razlogov, za katere je odgovoren preživninski zavezanec.“

Avstrijsko pravo

- 8 Predložitveno sodišče navaja, da je v Avstriji preživninske zahtevke mogoče uveljavljati za tri leta nazaj.
- 9 To sodišče pojasnjuje, da je v skladu z ustaljeno nacionalno sodno prakso zamuda preživninskega zavezanca sicer pogoj za uveljavljanje preživninske obveznosti za nazaj, vendar v primeru preživljanja otroka opomin ni potreben, ker gre z vidika družinskega prava za posebno tesno vez.

Spor o glavni stvari in vprašanji za predhodno odločanje

- 10 KP, rojen 6. marca 2013, in njegovi starši so nemški državljani, ki so v Nemčiji živeli do 27. maja 2015. KP in njegova mati sta se 28. maja 2015 preselila v Avstrijo, ki je postala kraj njunega novega običajnega prebivališča.
- 11 KP je 18. maja 2015 pri Bezirksgericht Fünfhaus (okrajno sodišče v Fünfhausu, Avstrija) proti LO vložil preživninski zahtevek. KP je 18. maja 2016 svoj zahtevek razširil na obdobje od 1. junija 2013 do 31. maja 2015.
- 12 Bezirksgericht Fünfhaus (okrajno sodišče v Fünfhausu) je zahtevek KP za plačilo preživnine za obdobje od 1. junija 2013 do 31. maja 2015 zavrnilo, ker bi se za to obdobje na podlagi člena 3 Haaškega protokola morale uporabljati nemško pravo, ki določa pogoje za uveljavljanje plačila preživnine, ki niso bili izpolnjeni. Člen 4(2) Haaškega protokola o uporabi prava sodišča naj bi se nanašal le na pravice, ki so nastale od preselitve v nov kraj običajnega prebivališča.
- 13 Landesgericht für Zivilrechtssachen Wien (deželno sodišče za civilne zadeve na Dunaju, Avstrija) je odločbo Bezirksgericht Fünfhaus (okrajno sodišče v Fünfhausu) potrdilo.
- 14 KP je zoper odločbo Landesgericht für Zivilrechtssachen Wien (deželno sodišče za civilne zadeve na Dunaju) vložil revizijo pri predložitvenem sodišču, Oberster Gerichtshof (vrhovno sodišče, Avstrija).

- 15 KP je pred predložitvenim sodiščem navedel, da se v skladu s členom 3(1) Haaškega protokola nemško pravo o preživninskih obveznostih za njegov preživninski zahtevek uporablja, vendar mu ne omogoča pridobitve preživnine za nazaj, ker niso izpolnjeni pogoji iz člena 1613 BGB. Zato je treba po mnenju KP v skladu s členom 4(2) Haaškega protokola uporabiti avstrijsko pravo, ki omogoča plačilo preživnine za nazaj.
- 16 LO pa trdi, da se člen 4(2) Haaškega protokola ne uporablja za primere, v katerih so zahtevki glede preživninskih obveznosti zastarali ali je bil v zvezi z njimi prekoračen rok. Poleg tega naj bi se ta določba lahko uporabljala le, če bi postopek začel preživninski zavezanec ali bi postopek začelo sodišče države, v kateri nobena od zadevnih strank nima svojega prebivališča. V obravnavani zadevi pa naj bi KP zahtevek vložil pri sodišču države, v kateri ima zdaj običajno prebivališče. Nazadnje, LO meni, da navedene določbe ni mogoče uporabiti za pridobitev preživnine za nazaj, če je bil preživninski zahtevek vložen po tem, ko se je preživninski upravičenec preselil.
- 17 Predložitveno sodišče poudarja, da se pravo države novega običajnega prebivališča upravičenca v skladu s členom 3(2) Haaškega protokola v primeru spremembe njegovega običajnega prebivališča uporablja od te spremembe dalje, torej le za naprej.
- 18 Zato je treba po mnenju tega sodišča v obravnavani zadevi za obdobje pred navedeno spremembo uporabiti nemško pravo, razen če je treba uporabo tega prava izključiti na podlagi člena 4(2) Haaškega protokola. Vendar naj uporaba te določbe v položaju, kakršen je ta v postopku v glavni stvari, ne bi bila nesporna. To sodišče se v zvezi s tem sklicuje na točko 63 obrazložitvenega poročila A. Bonomija o Haaškem protokolu (besedilo, sprejeto na enaindvajsetem zasedanju Haaške konference o mednarodnem zasebnem pravu, v nadaljevanju: poročilo Bonomi), v skladu s katero je subsidiarno navezovanje na *lex fori* v uporabi le, če se preživninski postopek začne v državi, ki ni država, v kateri ima upravičenec običajno prebivališče, kajti sicer sta pravo običajnega prebivališča upravičenca in *lex fori* enaka. Predložitveno sodišče dodaja, da je v skladu s tem poročilom subsidiarna uporaba *lex fori* na podlagi člena 4(2) mogoča le, če postopek začne zavezanec, na primer pri pristojnem organu države svojega običajnega prebivališča, ali če je organ, pri katerem se je postopek začel, organ države, v kateri nobena od zadevnih strank nima prebivališča.
- 19 Predložitveno sodišče se ob upoštevanju, da KP v obravnavani zadevi LO ni poslal opomina, poleg tega sprašuje, ali se člen 4(2) Haaškega protokola uporablja za primere, v katerih preživninski zahtevek v skladu s pravom, ki se uporablja na podlagi člena 3 navedenega protokola, obstaja, vendar je za nazaj zavržen, ker upravičenec ne izpolnjuje nekaterih zakonskih pogojev.
- 20 V teh okoliščinah je Oberster Gerichtshof (vrhovno sodišče) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ti vprašanji:

„1. Ali je treba določbo o subsidiarnosti iz člena 4(2) [Haaškega protokola] razlagati tako, da se ta uporabi le, če se vloga, s katero se postopek, ki se nanaša na preživnino, začne, vložijo v državi, ki ni država običajnega prebivališča preživninskega upravičenca?

Če je odgovor na to vprašanje nikalen:

2. Ali je treba člen 4(2) [Haaškega protokola] razlagati tako, da se izraz ‚ne more dobiti preživnine‘ nanaša tudi na primere, v katerih pravo kraja dotedanjšega prebivališča le zaradi neizpolnjevanja nekaterih zakonskih pogojev ne omogoča preživninskega zahtevka za nazaj?“

Vprašanja za predhodno odločanje

Uvodne ugotovitve

- 21 Najprej je treba preučiti pristojnost Sodišča za razlago Haaškega protokola.
- 22 V zvezi s tem je treba poudariti, da je Sodišče v skladu s členom 267 PDEU pristojno za predhodno odločanje o razlagi aktov institucij Unije.
- 23 Opozoriti pa je treba, prvič, da je Svet Evropske unije s Sklepom 2009/941, sprejetim na podlagi člena 300 ES, ki je postal člen 218 PDEU, odobril Haaški protokol, katerega besedilo je priloženo navedenemu sklepu.
- 24 Drugič, v skladu z ustaljeno sodno prakso je sporazum, ki ga Svet sklene v skladu s členom 218 PDEU, kar zadeva Unijo, akt, ki ga je sprejela ena od njenih institucij, v smislu člena 267, prvi odstavek, točka (b), PDEU (glej v tem smislu sodbo z dne 22. oktobra 2009, Bogiatzi, C-301/08, EU:C:2009:649, točka 23).
- 25 Iz tega izhaja, da je Sodišče pristojno za razlago Haaškega protokola.

Prvo vprašanje

- 26 Predložitveno sodišče želi s prvim vprašanjem v bistvu izvedeti, ali je treba člen 4(2) Haaškega protokola razlagati tako, da se lahko uporablja v položaju, v katerem je preživninski upravičenec, ki je spremenil običajno prebivališče, pri sodišču države njegovega novega običajnega prebivališča vložil preživninski zahtevek za preteklo obdobje, v katerem je prebival v drugi državi članici, tudi če je država sodišča država običajnega prebivališča upravičenca.
- 27 Člen 4(2) določa, da se *lex fori* uporablja, če upravičenec v skladu s pravom iz člena 3 Haaškega protokola od zavezanca ne more dobiti preživnine.
- 28 V členu 3 je navedeno splošno pravilo o pravu, ki se uporablja, v skladu s katerim preživninske obveznosti ureja pravo države običajnega prebivališča upravičenca.
- 29 Kot je razvidno iz člena 4(2) Haaškega protokola, ima ta določba, ki omogoča uporabo *lex fori* namesto prava države običajnega prebivališča preživninskega upravičenca, polni učinek le, če sta to pravo in *lex fori* različna.
- 30 Vendar je treba preveriti, ali je vedno nujno, da država sodišča ni država običajnega prebivališča upravičenca, da bi bilo pravo, ki se v vsaki od teh držav uporablja, različno in da bi ta določba imela tak polni učinek.
- 31 V obravnavani zadevi je iz predložitvene odločbe razvidno, da se je KP preselil v Avstrijo in da ima v tej državi članici svoje običajno prebivališče. Avstrijsko pravo je torej pravo, ki se uporablja na podlagi člena 3(1) Haaškega protokola. Vendar se v skladu s členom 3(2) tega protokola avstrijsko pravo uporablja le, odkar ima KP svoje prebivališče v Avstriji, torej v obravnavanem primeru od 28. maja 2015. Za obdobje pred tem, od 1. junija 2013 do 28. maja 2015, je pravo države običajnega prebivališča KP nemško pravo.
- 32 Kar zadeva *lex fori*, pa gre za pravo države članice, v kateri je sodišče, pri katerem je upravičenec vložil zahtevek, torej avstrijsko pravo.

- 33 Iz tega izhaja, da ima člen 4(2) Haaškega protokola – v položaju, kakršen je ta v postopku v glavni stvari, v katerem *lex fori*, v obravnavanem primeru avstrijsko pravo, ni pravo države običajnega prebivališča upravičenca za obdobje, za katero ta zahteva preživnino, v obravnavanem primeru nemško pravo – lahko polni učinek. Okoliščina, da je upravičenec vložil zahtevek pri sodišču države svojega običajnega prebivališča, tako da je država sodišča država, v kateri ima običajno prebivališče, ne ovira uporabe te določbe, ker pravo, določeno s subsidiarnim kolizijskim pravilom iz te določbe, ni pravo, določeno z glavnim kolizijskim pravilom iz člena 3 navedenega protokola.
- 34 Vendar je poleg tega nujno, da se *lex fori* iz te določbe lahko uporablja za preživninski zahtevek, ki se nanaša na preteklo obdobje.
- 35 Čeprav je namreč zlasti ob upoštevanju poročila Bonomi očitno, da se člen 4(2) Haaškega protokola uporablja za preživninske zahtevke, ki se nanašajo na obdobja, ki začnejo teči na dan vložitve teh zahtevkov, obstaja negotovost v zvezi s tem, ali se ta določba uporablja tudi za obdobja pred vložitvijo teh zahtevkov, in če je odgovor pritrdilen, v zvezi s pogoji te uporabe.
- 36 Po mnenju Evropske komisije se *lex fori* iz te določbe uporablja vsakič, ko preživninski upravičenec ne more dobiti preživnine na podlagi prava države, v kateri ima običajno prebivališče, oziroma – za preteklo obdobje – na podlagi prava države, v kateri je imel običajno prebivališče, ki se uporablja za to obdobje. Nemška vlada pa meni, da se *lex fori* za preživninske zahtevke, ki se nanašajo na pretekla obdobja, ne uporablja samodejno in da mora obstajati povezava med dejanskim položajem, na podlagi katerega upravičenec utemeljuje svoj zahtevek, in pravom, ki se uporablja za presojo tega zahtevka.
- 37 V zvezi s tem je treba poudariti, da zgolj na podlagi besedila člena 4(2) Haaškega protokola ni mogoče z gotovostjo določiti obsega te določbe.
- 38 Razlagati jo je treba ob upoštevanju sistema kolizijskih pravil, uvedenega s Haaškim protokolom, in cilja tega protokola.
- 39 Glede sistema kolizijskih pravil, ki je bil uveden s Haaškim protokolom, je treba poudariti, da člen 4(2) tega protokola določa posebno pravilo v korist nekaterih upravičencev, ki dopolnjuje splošno pravilo iz člena 3 tega protokola.
- 40 Prvonavedena ugotovitev lahko povzroči dvom o upoštevnosti trditve Komisije. Uporaba načela prava države običajnega prebivališča upravičenca, ki je navedeno v členu 3(1) Haaškega protokola, je namreč z drugim odstavkom tega člena omejena na obdobje tega prebivanja. Če bi bilo treba člen 4(2) tega protokola razlagati tako, da omogoča, da se *lex fori* – v primeru, kakršen je ta v sporu o glavni stvari, je to pravo države, v kateri ima ta upravičenec svoje novo običajno prebivališče – vedno uporablja za obdobje, preden je bilo to prebivališče določeno v tej državi, ob izpolnjevanju pogoja iz te določbe, bi ta razlaga vzela polni učinek splošnemu pravilu, navedenemu v tem členu 3(2), v zvezi s področjem uporabe *rationae temporis* prava države, v kateri ima upravičenec običajno prebivališče.
- 41 Poleg tega, kot je razvidno zlasti iz poročila Bonomi in iz ciljev, ki jim sledi Komisija, ki je aktivno sodelovala pri pogajanjih za sprejetje Haaškega protokola (glej predlog Uredbe Sveta o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju sodnih odločb ter sodelovanju v preživninskih zadevah (COM(2005) 649 final)), je namen tega sistema doseči predvidljivost prava, ki se uporablja, ob zagotavljanju, da bo določeno pravo imelo zadostno vez z zadevnim družinskim položajem.
- 42 V zvezi s tem člen 3(1) Haaškega protokola določa primarno uporabo prava države običajnega prebivališča upravičenca, ki ima najtesnejšo vez s položajem upravičenca in ki je zato očitno najprimernejše za urejanje konkretnih težav, s katerimi se lahko srečuje preživninski upravičenec.
- 43 Za ohranitev te vezi člen 3(2) Haaškega protokola določa, da se v primeru spremembe običajnega prebivališča pravo države novega običajnega prebivališča uporablja od te spremembe dalje.

- 44 Kar zadeva posebna pravila, ki so v členu 4, od (2) do (4), Haaškega protokola in ki določajo nabor primarnih in sekundarnih naveznih okoliščin, ki se uporabljajo po „kaskadnem sistemu“ in katerih namen je zmanjšati nevarnost, da upravičenec ne bi dobil preživitve v skladu z vsakim zaporedno določenim pravom, člen 4(3) Haaškega protokola primarno določa uporabo *lex fori*, če je upravičenec začel postopek pri pristojnem organu države, v kateri ima zavezanec svoje običajno prebivališče. Kot je razvidno iz točke 59 sklepnih predlogov generalnega pravobranilca, je ta država povezana z družinskim položajem upravičenca in zavezanca vsaj glede možnosti, da zavezanec zadovolji potrebe upravičenca. To pravo je predvidljivo tudi zato, ker je odvisno od pristojnosti izbranega sodišča, ki v tem primeru sovпада s klasičnim pravilom, v skladu s katerim tožeča stranka tožbo vložijo pri sodišču tožene stranke.
- 45 Vez z zadevnim družinskim položajem je razvidna tudi v členu 4(4) Haaškega protokola, ki določa, da je pravo, ki se uporablja, pravo skupnega državljanstva strank. Kot je generalni pravobranilec poudaril v točki 59 sklepnih predlogov, ta določba namreč vsebuje neko trajno okoliščino, povezano z družinskim položajem upravičenca in zavezanca preživitvene obveznosti.
- 46 Ob upoštevanju sistema kolizijskih pravil, ki ga določa Haaški protokol, in cilja predvidljivosti, ki mu sledi, kakor sta bila opisana v točki 41 te sodbe, je treba ugotoviti, da če bi bila uporaba *lex fori*, ki je v členu 4(2) Haaškega protokola določena subsidiarno, zgolj posledica tega, da si je upravičenec izbral novo običajno prebivališče, ne da bi obstajala vez s tem pravom ter z družinskim položajem upravičenca in zavezanca preživitvene obveznosti v obdobju, na katero se ta obveznost nanaša, potem ta uporaba ne bi bila niti v skladu s tem sistemom niti v skladu s tem ciljem.
- 47 Okoliščina, da naj bi bila uporaba *lex fori* v korist upravičenca, kot taka ne more zadostovati za utemeljitev uporabe te določbe, ker bi bilo to pravo za zavezanca ob neobstoju te vezi nepredvidljivo.
- 48 V zvezi s tem, kot je razvidno iz točk 78 in 79 sklepnih predlogov generalnega pravobranilca, lahko ta vez izhaja iz pristojnosti, ki bi jo imelo sodišče, pri katerem je bil začel postopek za obravnavo sporov v zvezi s preživitvenimi za zadevno obdobje, v skladu z določbami Uredbe št. 4/2009, ki se lahko uporabljajo.
- 49 Ta presoja je utemeljena z vidika tesnih vezi med Haaškim protokolom in Uredbo št. 4/2009. Člen 15 te uredbe namreč izrecno napotuje na Haaški protokol, določitev sodišč, pristojnih v skladu z navedeno uredbo, pa omogoča posredno določitev *lex fori*. Poleg tega, kot je generalni pravobranilec poudaril v točki 56 sklepnih predlogov, ta uredba temelji na predpostavki, da obstaja vez med preživitvino, na katero se nanaša spor, in državo, katere sodišča so pristojna za odločanje o tem sporu.
- 50 Zato je treba ugotoviti, da potrebna vez med *lex fori* ter položajem upravičenca in zavezanca preživitvene obveznosti v obdobju, na katero se nanaša preživitveni zahtevek, obstaja, če je *lex fori* pravo države članice, katere sodišča so bila pristojna za odločanje o sporih glede preživitve, ki se nanašajo na navedeno obdobje.
- 51 Ob upoštevanju navedenih preudarkov je treba na prvo vprašanje odgovoriti, da je treba člen 4(2) Haaškega protokola razlagati tako, da:
- okoliščina, da je država sodišča država, v kateri ima upravičenec običajno prebivališče, ne ovira uporabe te določbe, ker pravo, določeno s subsidiarnim kolizijskim pravilom iz te določbe, ni pravo, določeno z glavnim kolizijskim pravilom iz člena 3 navedenega protokola;
 - se v položaju, v katerem preživitveni upravičenec, ki je spremenil običajno prebivališče, pri sodiščih države svojega novega običajnega prebivališča proti zavezancu vložijo preživitveni zahtevek za preteklo obdobje, v katerem je prebival v drugi državi članici, *lex fori*, ki je tudi pravo države

njegovega novega običajnega prebivališča, lahko uporablja, če so bila sodišča države članice, v kateri je sodišče, pred katerim teče postopek, pristojna za odločanje o sporih v zvezi s preživninami, ki se nanašajo na ti stranki in na navedeno obdobje.

Drugo vprašanje

- 52 Drugo vprašanje se v bistvu nanaša na to, ali besedna zveza „ne more dobiti preživnine“ iz člena 4(2) Haaškega protokola zajema tudi položaj, v katerem upravičenec ne more dobiti preživnine na podlagi prava države svojega nekdanjega običajnega prebivališča, ker ne izpolnjuje nekaterih pogojev, določenih s tem pravom.
- 53 Najprej je treba poudariti, da se to vprašanje postavlja za primer, da bi predložitveno sodišče ob upoštevanju odgovora na prvo vprašanje ugotovilo, da so bila avstrijska sodišča v skladu z Uredbo št. 4/2009 pristojna za odločanje o preživninskem zahtevku, ki se nanaša na KP, za obdobje od 1. junija 2013 do 28. maja 2015. V takem primeru bi se namreč *lex fori*, v obravnavani zadevi avstrijsko pravo, lahko uporabljalo, če preživninski upravičenec „ne more dobiti preživnine“ na podlagi prava države svojega običajnega prebivališča v preteklem obdobju, kot je to v postopku v glavni stvari, in sicer nemškega prava. Preučiti je torej treba, ali je preživninski upravičenec, kot je KO, v takem položaju.
- 54 Za odgovor na to vprašanje je koristna uporaba poročila Bonomi, v katerem je preučena prav ta problematika.
- 55 V tem poročilu je navedeno, da se za preživninskega upravičenca *lex fori* ne uporablja le, če pravo države, v kateri ima običajno prebivališče, sploh ne določa preživninskih obveznosti, ki izhajajo iz zadevnega družinskega razmerja, na primer če to pravo ne določa obveznosti otrok do svojih staršev, temveč tudi, če navedeno pravo to obveznost sicer načeloma priznava, vendar zanjo določa pogoj, ki v obravnavanem primeru ni izpolnjen. V navedenem poročilu je naveden primer, v katerem pravo države, v kateri ima preživninski upravičenec običajno prebivališče, določa, da obveznost staršev do otrok preneha ob dopolnitvi 18. leta, upravičenec pa je to starost že dopolnil.
- 56 V skladu s to razlago se člen 4(2) Haaškega protokola torej uporablja tudi, če zakonski pogoj ni izpolnjen.
- 57 Ugotoviti je treba, da ta široka razlaga člena 4(2) Haaškega protokola ustreza cilju te določbe, na katerega je bilo opozorjeno v točki 44 te sodbe, in sicer zmanjšati nevarnost, da upravičenec ne bi dobil preživnine v skladu s primarno določenim pravom.
- 58 Namen te razlage je zajeti primer, kakršen je ta v postopku v glavni stvari, v katerem upravičenec ne more dobiti preživnine, ker zavezancu ni poslal opomina in torej ni izpolnil zakonskega pogoja, v obravnavanem primeru tistega, ki je določen v členu 1613 BGB. Kot namreč izhaja iz točke 93 sklepnih predlogov generalnega pravobranilca, ni namreč nikjer navedeno, da se zaradi pasivnega ravnanja upravičenca člen 4(2) ne uporablja.
- 59 Zato je treba na drugo vprašanje odgovoriti, da je treba besedno zvezo „ne more dobiti preživnine“ iz člena 4(2) Haaškega protokola razlagati tako, da zajema tudi položaj, v katerem upravičenec ne more dobiti preživnine na podlagi prava države svojega nekdanjega običajnega prebivališča, ker ne izpolnjuje nekaterih pogojev, ki jih to pravo določa.

Stroški

- ⁶⁰ Ker je ta postopek za stranki v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (šesti senat) razsodilo:

1. Člen 4(2) Haaškega protokola z dne 23. novembra 2007 o pravu, ki se uporablja za preživninske obveznosti, ki je bil v imenu Evropske skupnosti odobren s Sklepom Sveta 2009/941/ES z dne 30. novembra 2009, je treba razlagati tako, da:
 - okoliščina, da je država sodišča država, v kateri ima upravičenec običajno prebivališče, ne ovira uporabe te določbe, ker pravo, določeno s subsidiarnim kolizijskim pravilom iz te določbe, ni pravo, določeno z glavnim kolizijskim pravilom iz člena 3 navedenega protokola;
 - se v položaju, v katerem preživninski upravičenec, ki je spremenil običajno prebivališče, pri sodiščih države svojega novega običajnega prebivališča proti zavezancu vloži preživninski zahtevek za preteklo obdobje, v katerem je prebival v drugi državi članici, *lex fori*, ki je tudi pravo države njegovega novega običajnega prebivališča, lahko uporablja, če so bila sodišča države članice, v kateri je sodišče, pred katerim teče postopek, pristojna za odločanje o sporih v zvezi s preživninami, ki se nanašajo na ti stranki in na navedeno obdobje.
2. Besedno zvezo „ne more dobiti preživnine“ iz člena 4(2) Haaškega protokola z dne 23. novembra 2007 je treba razlagati tako, da zajema tudi položaj, v katerem upravičenec ne more dobiti preživnine na podlagi prava države svojega nekdanjega običajnega prebivališča, ker ne izpolnjuje nekaterih pogojev, ki jih to pravo določa.

Podpisi